

Česká školní inspekce
Ústecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola, Lovosice, Mírová 225

Mírová 225, 410 02 Lovosice

Identifikátor školy: 600 023 478

Termín konání inspekce: 18. – 20. a 22. října 2004

Čj.:	f2-1060/04-5164
Signatura:	of2ny507

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola (dále ZvŠ), Lovosice, Mírová 225 je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Ústecký kraj, Velká Hradební 48, Ústí nad Labem. Dle rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení má kapacitu 130 žáků. Další součástí školy je školní družina s kapacitou 20 žáků. Ve škole jsou zřízeny dvě třídy pomocné školy, v nichž je dle zahajovacího výkazu vzděláváno 12 žáků. V době konání inspekční činnosti bylo ve ZvŠ vzděláváno celkem 88 žáků a dvě oddělení školní družiny navštěvovalo 18 žáků.

Ředitelství školy spravuje dva právní subjekty - Zvláštní škola, Lovosice, Mírová 225 a Praktická škola, Lovosice, Mírová 225.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení personálních a materiálně technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve zvláštní škole a hodnocení průběhu vzdělávání ve vybraných předmětech na 1. – 3. stupni zvláštní školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuku v 1. – 9. ročníku ZvŠ v době konání inspekce zajišťovalo celkem 13 vyučujících. Ředitelka školy a její zástupkyně vyučují v praktické škole. Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti splňuje pět vyučujících, tři vyučující studují na pedagogické fakultě – obor speciální pedagogika. Oblast výchovného poradenství a protidrogové prevence je zajišťována dvěma zkušenými kvalifikovanými vyučujícími. Výchovná poradkyně absolvovala kvalifikační studium pro výchovné poradce. Při tvorbě úvazků ředitelka školy ne zcela operativně využívá kvalifikovanosti a odbornosti pedagogických pracovníků (viz výuka řečové výchovy v 6. ročníku, předprofesní výuka (dozor) je zajištěna plně kvalifikovaným vyučujícím a matematika, český jazyk, fyzika a naukové předměty např. vlastivěda, dějepis, zeměpis jsou vyučovány nekvalifikovanými vyučujícími).

Organizace a provoz školy vychází z *Organizačního řádu* platného od 1. ledna 1995, jehož součástí je i organizační schéma vymezující kompetence jednotlivých pracovníků školy. Hlavní úkoly školy ve školním roce jsou stanoveny *Plánem práce na školní rok 2004/2005*, který je velmi obecný. Pro jednotlivé měsíce jsou stanoveny pouze rámcově úkoly v oblasti hospodářsko-administrativní a pedagogické (organizace výchovy a vzdělávání), nevymezuje kompetence zajištění úkolů a není stanoven termín jejich plnění. Přenos informací uvnitř školy je vzhledem k její velikosti realizován prostřednictvím každodenního osobního kontaktu, nástěnek ve sborovně a příležitostného svolání provozní rady. Jediným poradním orgánem ředitelky školy je pedagogická rada, která se zabývá především hodnocením práce a chování žáků a organizačními záležitostmi školy. Vzhledem k tomu, že na zvláštní škole není zavedeno metodické sdružení, nebylo v kontrolovaných zápisech zaznamenáno projednávání problematiky z oblasti metodické a pedagogické činnosti, plnění učebních osnov, ani závěry kontrolní a hospitační činnosti. Ředitelka školy zastává participativní systém řízení a vedení zaměstnanců je založeno na jejich osobní zodpovědnosti. Dle finančních možností podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků (v loňském roce bylo zaměřeno na vzdělávání v oblasti počítačové gramotnosti, jedna vyučující absolvovala cyklus speciálně pedagogického minima) a umožňuje získávání jejich kvalifikace prostřednictvím dálkového studia. Kontrolní činnost všech oblastí chodu školy je stanovena ročním plánem,

výsledky těchto kontrol však nejsou písemně dokladovány. Kontrolní činnost v oblasti pedagogické vykazuje, v porovnání s výsledky předchozí inspekční činnosti, stále určité rezervy v systému plánování a stanovení cíle. Záznamy z hospitační činnosti obsahují závěry a případná opatření, vyučující jsou s nimi prokazatelným způsobem seznámeni. Pomoc nekvalifikovaným učitelům funguje v rovině neformální výměny zkušeností, pro začínající učitele je určován uvádějící učitel. Pracovníci školy jsou hodnoceni dle veřejně stanovených kritérií pro přidělování nenárokové složky platu. Toto hodnocení probíhá dvakrát ročně. Stanovená kritéria však dostatečně neinicují vyučující ke zvyšování kvality výuky zejména, jak vyplynulo z hospitační činnosti ČŠI, při zavádění alternativních metod výuky, využívání názorných pomůcek, diferenciac učiva a individuální práce se žáky dle jejich potřeb a schopností. Na tuto skutečnost byla ředitelka školy upozorněna v předchozí inspekční zprávě. Sebehodnocení pracovníků není využíváno.

Personální podmínky jsou hodnoceny jako dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Zvláštní škola sídlí v budově bývalé mateřské školy společně s praktickou školou (dva samostatné subjekty pod jedním ředitelstvím). Prostory školního areálu umožňují realizovat sportovní činnosti (víceúčelové hřiště, 2 betonové stoly pro stolní tenis) a pěstitelské práce v rámci pracovního vyučování. Prostory jsou vhodné i pro relaxaci žáků během přestávek, této možnosti však při inspekční činnosti nebylo využíváno. Dostatečný počet prostorově vyhovujících kmenových tříd, cvičná kuchyňka, dvě cvičné dílny s potřebným zázemím a menší tělocvična, vytvářejí z hlediska bezpečnosti a psychohygieny příznivé podmínky pro realizaci výchovně vzdělávací činnosti školy. Výuka informatiky je realizována v počítačové učebně se šesti počítači (získanými v rámci projektu INDOŠ) s připojením na internet.

Celková estetická úprava společných prostor a kmenových tříd, zejména 1. stupně a 7. ročníku, tvořená převážně pracemi žáků a květinovou výzdobou i názornými tabelárními pomůckami působí na žáky podnětně. Třídy jsou postupně vybavovány novými lavicemi, okna jsou opatřována žaluziemi. Většina tříd je však z nedostatku finančních prostředků stále ještě vybavena staršími lavicemi, mnohdy nevyhovujícími vzrůstu žáků.

Žáci pracují s ucelenou řadou učebnic určených pro výuku na zvláštní škole. Kabinetní vybavení učebními pomůckami je staršího data bez systematického rozřazení. V loňském školním roce bylo doplněno tabelárními pomůckami převážně v předmětech český jazyk, přírodověda, fyzika a chemie. Žakovská knihovna je vybavena knihami určenými k mimočítankové četbě i k individuální výpůjčce ve škole. Učitelská knihovna má dostatečné množství nejen naučné literatury, ale i aktuální pedagogické literatury a metodických příruček z oblasti speciální pedagogiky. Při hospitační činnosti však bylo zjištěno, že není v dostatečné míře používána. Vybavení audiovizuálními pomůckami je dostatečné.

Kontrolní činnost zaměřená na využívání názorných, kompenzačních a didaktických pomůcek není zcela propracovaná a důsledná. Plánování v oblasti materiálně technického zázemí se provádí na úrovni provozních porad, je však dle tvrzení ředitelky školy značně omezeno finančními možnostmi.

Úroveň materiálně technických podmínek je na dobré úrovni.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Zvláštní škola realizuje v souladu se zařazením do sítě škol Vzdelávací program zvláštní školy č. j. 22 980/97-22 a ve třídách pomocné školy Vzdelávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy č. j. 24 035/97-22. Na základě těchto učebních dokumentů mají vyučující vypracované tematické a časové plány. Časová dotace pro jednotlivé předměty je dodržována. V sedmém ročníku byl v rámci disponibilní hodiny zaveden předmět estetická výchova a v rámci předprofesní přípravy žáci realizují praxi ve dvou pekařstvích. Pro žáky 7. - 9. ročníku byl zaveden nepovinný předmět základy německého jazyka. V 6. ročníku mohou žáci navštěvovat kroužek německého jazyka. Výuka je vhodně doplňována exkursemi, návštěvami kulturních představení, účastí na sportovních a výtvarných soutěžích. Škola se účastní i ozdravného pobytu organizovaného v rámci zvláštních škol litoměřického okresu.

Kontrolovaná povinná dokumentace (třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy) je vedena a průkazně zachycuje průběh a obsah vzdělávání. Zjištěné nedostatky administrativního charakteru byly odstraněny v průběhu inspekční činnosti.

Kontrola naplňování učebních dokumentů je vzhledem k velikosti školy realizována většinou formou každodenního kontaktu s vyučujícími a návštěvou tříd během vyučování. Přímá hospitační činnost je méně početná. Výsledky hospitační činnosti jsou dokladovány a s vyučujícím projednávány. Jsou přijímána i případná opatření.

Stavba rozvrhu v celkovém pohledu respektuje psychohygienická i didaktická hlediska vzdělávání žáků zvláštní školy. Výjimkou je nedodržení vyučovací doby v prvním ročníku, kde je vyučováno celkem pět hodin v jednom sledu a v pátém ročníku je vyučováno ve dvou dnech šest hodin v jednom sledu.

Dokumenty upravující organizaci výchovně vzdělávací činnosti školy jsou zpracované a funkční. Řád školy (nedatován) obsahuje potřebná ustanovení týkající se chování žáků a obsahuje i práva žáků vyplývající z Úmluvy o právech dítěte. Nedílnou součástí je i zahrnutí práv rodičů a pravidla informačního systému směřujícího k zákonným zástupcům žáků a naopak. Škola má kvalitně zpracované provozní řády odborných pracoven, s nimiž byli žáci na začátku školního roku prokazatelně seznámeni a zároveň byli poučeni o zásadách bezpečnosti práce na smluvních pracovištích při realizaci předprofesní přípravy.

Činnost výchovné poradkyně se řídí ročním plánem a je orientována do dvou hlavních oblastí - výchovně vzdělávací problematika a volba povolání. Výchovná poradkyně je členkou výchovné komise, která se schází za účasti i zákonných zástupců žáků v případě potřeby řešit kázeňské problémy se žáky. Z těchto jednání jsou pořizovány zápisy podepsané všemi účastníky. Touto činností se škole daří poměrně úspěšně navázat spolupráci s rodiči při hledání společné cesty k nápravě. Výchovný poradce spolupracuje s pedagogicko psychologickou poradnou, speciálně pedagogickým centrem, dětskými lékaři, policií a oddělením sociální péče. Významná je i vzájemná spolupráce s metodickou primární prevence v oblasti protidrogové a sociálně patologických jevů. Její činnost vychází též z ročního plánu a vzájemné spolupráce všech vyučujících při začleňování prvků primární výchovy do výuky. Vývoj problémových žáků je systematicky sledován a vyhodnocován. Informovanost pro žáky je zajišťována prostřednictvím nástěnky, rodiče mohou získávat informace dle individuálních potřeb po předchozí domluvě a v rámci konzultačních hodin.

Průběh a výsledky vzdělávání ve vybraných předmětech na 1. – 3. stupni zvláštní školy

Kvalita vzdělávání ve zvláštní škole byla hodnocena na základě 16 hospitací na 1. - 3. stupni v předmětech český jazyk, matematika, prvouka, přírodověda, přírodopis, zeměpis, řečová výchova a pracovní vyučování. Plánování a příprava výuky vychází ze zpracovaných tematických a časových plánů. Sledované hodiny byly z hlediska jejich struktury a stanovení reálného cíle dobře připraveny. V rámci přípravy však byla opomíjena diferenciací učiva pro žáky rozdílné mentální úrovně s odpovídajícím individuálním přístupem k jednotlivým žákům, v potřebné míře nebylo využíváno názorných a kompenzačních pomůcek.

Sledované předměty vyučovalo 9 učitelů, podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na zvláštní škole splňuje 5 z nich. Učivo bylo předáváno vždy odborně a věcně správně. Odborná a pedagogická nezpůsobilost vyučujících se mnohdy projevila v absenci využívání speciálních pedagogických metod a forem práce.

Prostorové a materiální podmínky umožňují plnění výukových cílů. Vyučující preferují klasické uspořádání lavic vyhovující frontálně vedené výuce, přesto jsou některé třídy vybaveny koberci pro společné činnosti žáků a jejich relaxaci (1. a 2. ročník). Třídy 1. a 2. stupně jsou v dostatečné míře vybaveny nástěnnými názornými pomůckami. Inspekce zaznamenala i jejich praktické využití. Ve vyšších ročnících je výzdoba tříd střídá. Žáci jsou dobře vybaveni učebnicemi a pracovními sešity, se kterými je v hodinách efektivně pracováno. Pro zpestření výuky učitelé používali i vlastnoručně vyrobené kartičky se slovy nebo obrázky, ty byly mimo hodiny prvouky, přírodovědy a řečové výchovy (2.ročník) využívány pouze k frontálním činnostem. Didaktická technika nebyla v průběhu sledovaných hodin využita.

Při výuce převažovaly frontálně vedené činnosti s klasickou stavbou hodiny, střídaly se činnosti pod přímým vedením vyučujících a samostatné práce žáků. V hodinách bylo respektováno individuální tempo žáků, učitelé poskytovali žákům pomoc. Jen v menší míře byly zařazovány alternativní metody a formy práce podporující aktivní učení žáků. Ojedinele bylo pracováno s chybou jako prostředkem k postupnému řešení úkolu. Výjimkou byla sledovaná výuka přírodovědy, kde výklad učiva navazoval na účelově opakovanou látku a žáci aktivně pracovali s obrazovým materiálem. V této hodině byla promyšleně zařazena hra pro závěrečné shrnutí učiva. Ve vyšších ročnících nebyli žáci vedeni k systematické práci, zejména při řešení slovních úloh v matematice. Dodržování psychohygieny výuky věnovali dostatečnou pozornost vyučující na 1. stupni zařazováním oddechových činností a tělovýchovných chvil. Ve většině sledovaných hodin vyučující předcházeli únavě žáků jen změnou tempa práce nebo ji zcela opomíjeli.

Na prvním stupni a ve čtvrtých ročnících byla sledovaná výuka ze strany vyučujících podporována vytvářením příjemné motivační atmosféry. Hodiny byly zahajovány písničkou nebo říkadly. Celkově však převažovala vnější motivace spočívající v seznámení žáků s obsahem a průběhem hodiny. Probíraná látka byla jen ojedinele propojována se zkušenostmi žáků z běžného života. Výuka v hodině českého jazyka - čtení byla orientována pouze na čtenářské dovednosti bez literární výchovy (seznámení s obsahem knihy, z níž úryvek pochází, seznámení s autorem a jeho dalšími díly). Během hodiny byli žáci k udržení pozornosti motivováni pochvalou za úspěšné plnění úkolů. Vědomosti a dovednosti žáků jsou průběžně ověřovány a klasifikovány. Hodnocení práce žáků v závěru hodin bylo mnohdy opomenuto nebo nebylo adresné, ke vzájemnému hodnocení a sebehodnocení nejsou žáci vedeni. V mnohých hodinách vyučující opomenuli provést shrnutí učiva s důrazem na jeho využití v běžném životě.

Interaktivní vztahy ve sledovaných hodinách byly bezproblémové. Frontální způsob práce částečně omezuje vzájemnou spolupráci a pomoc žáků v hodinách. Rozvoji komunikativních dovedností je věnována pozornost, žáci jsou vedeni k souvislému projevu.

Průběh a výsledky vzdělávání jsou ve sledovaných předmětech hodnoceny jako dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Vlastní evaluační nástroje ani standardizované testy k systematickému zjišťování výsledků vzdělávání nad rámec běžné klasifikace škola nevyužívá.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Z důvodu velkého počtu dojíždějících žáků škola neposkytuje velký výběr mimoškolní zájmové činnosti. Pořádá nebo je spoluorganizátorem řady převážně sportovních a výtvarných akcí regionálního významu pro speciální školy – přebor v plavání, bruslař roku, turnaje ve vybíjené, přehazované a kopané, běh libochovickým parkem, lehkootletické přebory, účastní se soutěží Zlatá vařečka, Zlaté kladívko apod.

Pořádá školní kola soutěže o nejlepší kraslici, nejlepší čarodějnicí a oslavy Dne dětí. Pro rodiče pořádá mikulášské a vánoční besídky. Navštěvuje divadlo v Mostě, Libochovické divadelní léto, podílí se na výrobě vánočních dárečků pro obyvatele domova důchodců.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. 31 170/2000-21 ze dne 14. 11. 2000
2. Zřizovací listina příspěvkové organizace č. j. 178/2001 ze dne 28. listopadu 2001
3. Personální dokumentace všech vyučujících ve škole k 18. 10. 2004
4. Učební dokumenty Vzdělávací program zvláštní školy č. j. 22 980/97-22
5. Plán práce školy na školní rok 2004/2005 ze dne 3. 8. 2004
6. Návrh kritérií pro přiznání osobních příplatků - nedatován
7. Výkaz o speciálních školách MŠMT V 4-01 k 30. 9. 2004
8. Řád školy - nedatován
9. Organizační řád a organizační schéma ze dne 1. ledna 1995
10. Třídní knihy všech tříd školního roku 2003/2004, 2004/2005
11. Třídní výkazy a katalogové listy žáků všech tříd ve školním roce 2003/2004, 2004/2005
12. Rozvrh hodin všech tříd platný ve školním roce 2004/2005
13. Záznamy z pedagogických rad konaných ve školním roce 2003/2004 a 2004/2005
14. Namátkou kontrolované žákovské knížky, notýsky, sešity a práce žáků
15. Minimální preventivní program na školní rok 2004/2005
16. Výroční zpráva za školní rok 2003/2004
17. Inspekční zpráva č. j. 066 122/2000-4031

ZÁVĚR

Škola se potýká s problémy zajištění výuky z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti. V letošním roce zajišťuje výuku 38% odborně a pedagogicky způsobilých pedagogů. Při

přidělování předmětů do úvazku ředitelkou školy není operativně preferována jejich odbornost, zájmy a individuální schopnosti. Tato skutečnost se negativně projevila při volbě metod a forem práce ve sledovaných hodinách zejména ve vyšších ročnících. Nekvalifikovanost pedagogů je částečně eliminována podporou k dalšímu zvyšování kvalifikace formou dálkového studia. Plánování, organizace a řízení chodu školy vykazuje určité rezervy zejména v oblasti kontrolní a metodického vedení.

Prostorové podmínky jsou na velmi dobré úrovni. Méně vyhovující je využívání dostupného materiálně technického zázemí a názornosti ve sledované výuce.

Učební plány jsou dodržovány, ve sledovaných předmětech jsou učební osnovy plněny. Pro žáky 7. – 9. ročníku je zaveden nepovinný předmět. V celkovém pohledu sestavení rozvrhu vyhovuje všem požadavkům. Nedostatek byl zjištěn v prvním ročníku, kde je vyučováno pět hodin v jednom sledu a v pátém ročníku, kde je ve dvou dnech vyučováno šest hodin v jednom sledu.

Organizace výuky ve sledovaných hodinách vychází z klasického pojetí s převládajícími frontálně vedenými činnostmi. Jen ojediněle v hodinách našly uplatnění i jiné formy práce (skupinová práce žáků na koberci). Dle možností jsou rozvíjeny komunikativní dovednosti žáků, jsou stanovována jasná pravidla chování, vzájemná komunikace mezi žáky a učiteli a žáky navzájem je bezproblémová. Závěry hodin jsou mnohdy omezeny jen na organizační záležitosti, potřebná pozornost není věnována shrnutí učiva a hodnocení žáků.

Vývoj od poslední inspekční činnosti konané v roce 2000 nedosáhl významných pozitivních kvalitativních změn. Nadále přetrvávají nedostatky v používání speciálně pedagogických metod a forem práce, využívání názorných pomůcek. V oblasti řízení nadále přetrvávají nedostatky v kontrolní a metodické činnosti.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu Mgr. Renata Schejbalová

Mgr. R. Schejbalová v.r.

V Litoměřicích dne 10. listopadu 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 12. 11. 2004

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Věra Bezstarosti

Mgr. Věra Bezstarosti v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj.: Česká školní inspekce, Na Valech 525/12, 412 91 Litoměřice. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – OŠMT, Velká Hradební 48, 400 02 Ústí n.L.	26.11.2004	f2-1060/04-5164
Zřizovatel: dtto	dtto	dtto

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.